

הזרעים בְּדִמְעָה
בְּרִינָה יִקְצְרוּ
בֹּא יְבֵא בְּרִינָה

וְזֹאת הַבְּרָכָה
הוֹשַׁעְנָא רַבָּה
שְׁמִינִי עֲצֵרַת

י"ה תשרי
תשפ"ז

עלון מס' 749
שנה ט"ז

וְזֹאת הַבְּרָכָה - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפֶּרֶשֶׁת

- א. ברכת משה לבני ישראל:
- א. הקדמה, שבח ה', וזכויות ישראל.
- ב. ברכת ראובן (שמעון) יהודה לוי בנימין יוסף זבולון ויששכר, גד דן נפתלי אשר.
- ג. סיום הברכה ושבח לכל ישראל.
- ב. ה' הראה למשה את כל ארץ ישראל, ואת העתיד לבוא.
- ג. שמונה פסוקים אחרונים בתורה:
- א. מיתת משה וקבורתו.
- ב. בכי בני ישראל במשך שלשים יום על משה רבינו.
- ג. ישראל שומעים לציווי יהושע.
- ד. גבורותיו ומעשיו של משה רבינו.

"אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל, מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ בָּה" (ל"ג, ט)
כ"ט) - הכל שלכם! - סיפור

מה נורא היה המחזה בהיכל הקדש של ישיבת מיר בשמחת תורה תרצ"ד. מאות בחורי הישיבה רקדו בהתלהבות עד כלות הכוחות לכבודה של תורה, וכשהגיעו למיצוי הכוחות ועמדו להכניס את ספרי התורה להיכל, עלה המשגיח הנערץ, הגאון רבי ירוחם הלוי זצ"ל, לבימה, נשא כפיו למרום ושר בדבקות את מילות הפסוק: "אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל, מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ בָּה" , וכל התלמידים שרים לעומתו. ואז נשא ידיו, ודממה השתררה. פתח המשגיח ואמר: אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל, מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ בָּה" . פירש רש"י, מה לי לפרט לכם כל הברכות? כללו של דבר: הכל שלכם! מה הפירוש הכל שלכם? משל למה הדבר דומה, אדם מקבל פועל לעבודה וקוצב לו תנאי מחיה ודיוור. מובן שאלו תנאים מוגבלים, מגורי פועלים ומזון במשורה. אבל כשאדם נושא אשה ומבטיח לה שאר וכסות, מחיה ודיוור, הן עקרת הבית היא, 'עמו ולחלקו', מפתו תאכל ובמעונו תדור. כללו של דבר: הכל שלה! נשא המשגיח ידיו לשמים ופרץ בשירת "אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל", ומאות פיות ענו למרגלותיו. ושוב נשא ידיו, והס הושלך. פתח ואמר: "אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל"! משה רבינו בקש שהבורא לא ישרה את שכנתו על אומות העולם. וכי צרות עין הייתה כאן? לא ולא! האם כשאשה אינה רוצה שבעלה יביא צרה לביתה, כלום צרות עין יש כאן? מובן שלא, קשר נפשי יש כאן שאינו ניתן לפיזור ולחלוקה. זהו שאמר אברהם אבינו לפני הקב"ה: ריבון העולמים, אם יבוא אחר ויסגל מצוות יותר ממני, תידחה בריתי מפני בריתי? אמר לו הקב"ה: אל תירא אברהם, "אֲנִי מִגֵּן לָךְ". זהו ביאור העניין, מנהל עבודה שמצא פועל מיומן יותר, יבכר אותו על פני קודמו. אבל משנשא אדם אשה, כאשר בחר בבת זוגו, שוב לא יחליפנה ולא ימירנה. גם אם חלילה לא נהיה זכאים, גם אם לא נהיה כדאים והגונים, עם ה' אנו והוא אלקינו. "אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל, מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשֵׁעַ בָּה" . והשירה התחדשה בכל תוקף ועוז.

[האמנתי ואדברה]

מערכת "בְּרִינָה יִקְצְרוּ" מאחלים לכל בית ישראל

חג שמח ושבת שלום

דבר העורך

היום השביעי של חג סוכות הוא יום הוֹשַׁעְנָא רַבָּה. בתחילת הדין בראש השנה וביום הכיפורים, כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון ונסקרים כל אחד לעצמו, ובחג הסוכות נידון העולם בכללותו על המים ועל ברכת הפירות והתבואות, ויום ז' של חג הוא יום הוֹשַׁעְנָא רַבָּה - יום החיתום האחרון של דין זה. ולפי שחיי האדם תלויים במים, והכל הולך אחר החיתום, לכך דומה הוֹשַׁעְנָא רַבָּה במקצת ליום הכיפורים, ומרבים בו בתפילה ובתשובה כעין יום כיפור. באותו היום נפרדים לשלום מהסוכה ומהשכינה שסוככה עלינו שבעה ימים, ומיד מתחיל חג שמיני עצרת - שהוא חג בפני עצמו ומברכים בו 'שהחיינו'.

בתשובות רב **האי גאון** מובא: קביעת יום שמחת תורה בשמיני עצרת נעשתה ע"י הגאונים, יום בו מרבים בשמחה לכבוד התורה. ביום זה מסיימים את התורה, וקוראים את פרשת "וְזֹאת הַבְּרָכָה", ומתחילים מיד בפרשת בראשית.

כאשר אנו לומדים את פרשת "וְזֹאת הַבְּרָכָה" - עולה מאלה קושיה עצומה מיד בפתח הדברים. שכן הפסוק הראשון: "וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ" - בהחלט מעורר את הרושם כי מכאן ואילך תוזכרנה כל הברכות בהן בירך המנהיג את בני עמו בטרם היפרדו מהם. אולם בפועל, בטרם מתחיל משה לברך את בני ישראל - הוא מקדים הקדמה ארוכה, ומתאר (ל"ג, ב-ה): "וַיֹּאמֶר, ה' מִסִּינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ, הוֹפִיעַ מִהָר פֶּאֶרֶן וְאֶתָּה מִרְבֶּבֶת קָדֵשׁ, מִיָּמִינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ. אֵף חָבַב עַמִּים כָּל קִדְשֵׁי בִּינְךָ וְהֵם תָּכֹן לְרַגְלְךָ יִשְׂרָאֵל מִדְּבָרְתֶּיךָ. תוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יִעֲקֹב. וַיְהִי בִּישְׂרֹן מֶלֶךְ בְּהֶתְאָסֵף רָאשֵׁי עַם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל". משה רבינו מתאר את מתן התורה על ידי הקב"ה, ואף מרחיב בשבחו של מלך מלכי המלכים אשר נתן תורה לעמו ישראל. ולכאורה, מה עניינו של התיאור הזה כאן, בין הפסוק הפותח את סדר הברכות שבירך משה את בני ישראל - לבין הברכות הללו בעצמן? אנו היינו מצפים בפשטות, שמיד לאחר שמכריזה התורה: "וְזֹאת הַבְּרָכָה" - היא תפרט את הברכות עצמן בלא כל הקדמות.

רש"י מבאר, כי הסיבה לכך שהפסיק משה רבינו בהזכרת שבחו של מקום לפני שהחל את הברכות עצמן - הינה מאחר וביקש לפתוח בשבחו של מקום, ולהזכיר בכך את שבחו של ישראל בכדי שיהיו ראויים לברכה.

בספר 'מקדש תלוי' להר"צ דינר זצ"ל כתב להוסיף נופך על דברי רש"י שגם באותם משפטים המזכירים את שבחו של מקום - יש משום ברכה גדולה לישראל, ברכה אותה חשוב היה למשה רבינו להזכיר בפתח דבריו. שכן משה רבינו ביקש להבהיר לעם ישראל, כי לפני כל הברכות כולן - ישנה ברכה אחת ויחידה אשר היא הברכה האמיתית, והיא: **ברכת התורה!** הוא רצה ללמד את צאן מרעייתו, כי אם חפצים הם באמת ובתמים בברכה - הרי שהדרך היחידה לכך הינה על ידי העיסוק בתורתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא!

ועוד אמר להם לזכור את מעמד הר סיני ואת האמונה הגדולה שפתח להם את כל הרקיעים והתהומות וראו **שאינו עוד מלבדו**. ועוד אמר להם להיות כולם באחדות ובזה יהיה הקב"ה מלך עליהם כמו שכתוב: "וַיְהִי בִּישְׂרֹן מֶלֶךְ" - מתי יקרא ה' "מֶלֶךְ" בְּהֶתְאָסֵף רָאשֵׁי עַם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל" - כשהם באחדות.

זוהי איפוא היתה צוואתו של משה רבינו לבני ישראל בטרם פטירתו. והוא הנחיל להם את ההבנה, כי התורה, האמונה והאחדות הינם הברכה הגדולה מכל, וכי על ידם יכולים הם לזכות לכל הטוב.

תפילה של ערבה

בהושענא רבה, היום האחרון של סוכות, נוהגים להכות את הערבה - צמח שאין בו לא טעם ולא ריח.

שואלים המפרשים: למה דווקא **הערבה**, מכל ארבעת המינים, היא זו שזוכה למנהג המיוחד הזה? ... התשובה: כי הערבה מייצגת את **היהודי הפשוט**, שאין בו לא תורה (טעם) ולא מצוות (ריח), אך ליבו שייך לה' יתברך.

בהושענא רבה - היום שבו יצאו הפתקאות - הקב"ה **שומע במיוחד את קולו של היהודי הפשוט**, שמתפלל מעומק הלב, בלי גינונים, בלי כוונות נסתרות - רק אמת פשוטה.

מספרים על ה'בעל שם טוב' הקדוש שבליל הושענא רבה נשאר ער כל הלילה עם תלמידיו, מתפלל ולומד. באמצע הלילה, נכנס איכר פשוט, לבוש בגדי עבודה, והתיישב בפינה. הוא לא ידע לקרוא, לא הבין את הלימוד - אבל ישב ובכה. שאלו אותו: "מה אתה עושה כאן?" ענה: "לא יודע לקרוא, אבל הלב שלי מבקש... אז אני יושב פה ומבקש מהשם שייתן לנו שנה טובה". ה'בעל שם טוב' קם, ואמר לתלמידיו: "דעו לכם - כל הלימוד והתפילות שלנו - לא עלו לשמיים, עד שנכנס היהודי הזה וביקש את הבקשה הפשוטה שלו. בזכותו - כל השערים נפתחו". כך הוא הושענא רבה - יום של תפילה, אמונה חזקה, והתחלה חדשה. אפילו אם אנחנו כמו הערבה - בלי טעם וריח - יש לנו מקום גדול לפני ה' יתברך. ולפעמים, דווקא הלב הפשוט - הוא זה שפותח את השערים.

חיבוט הערבה ב'הושענא רבה'

מובא בגמרא (סוכה מ"ד): מה הטעם למצוות חיבוט הערבה? נחלקו רב יוחנן ורבי יהושע בן לוי, חד אמר: ערבה - "יסוד נביאים", וחד אמר: ערבה - "מנהג נביאים". אמר אייבו: הייתי עומד לפני רבי אלעזר בר צדוק, והביא אדם אחד ערבה לפניו, לקח זאת וחבט ולא ברך, מאחר שסבר שמנהג נביאים הוא. ויש להבין מה עניין מצוות החיבוט שהנהיגו הנביאים.

מבאר רבי משה פיינשטיין זצ"ל ('קול רם' סוכות מאמר ז): מובא במדרש (ויקרא רבה ל, י"ב): "פרי עץ הדר" - אלו ישראל, מה אתרוג יש בו טעם ויש בו ריח, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים. "כפות תמר" - אלו ישראל, מה התמרה הזו יש בו טעם ואין בו ריח, כך ישראל, יש בהם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים. "ענף עץ עבות" - הם הדסים, אלו ישראל, שיש בהם אשר יש בידם מעשים טובים ואין בהם תורה. "וערבי נחל" - אלו ישראל, מה ערבה זו אין בה טעם ואין בה ריח, כך הם ישראל, יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, ומה הקב"ה עושה להם, לאבדן אי אפשר, אלא אמר הקב"ה: יקשרו כולם אגודה אחת, והן מכפרין אלו על אלו.

לפיכך משה מזהיר לישראל "ולקחתם לכם ביום הראשון". לכאורה יש להבין מהי מעלת צירוף כל הכיתות יחד לכפר אלו על אלו? הרי הערבה היא של מי שאין בו תורה ומצוות, ואיך יכולה כת זו לכפר על כת הצדיקים? וכן תמוה ההיפך, הרי האתרוג הוא של כת הצדיקים, ומדוע צריכים הם לכפרת אחרים? מבואר מכאן, שגם הערבה, שהיא כנגד מי שאין בו תורה ומצוות, כשאוגדין אותו יחד עם הכשרים - לא זו בלבד שיקבל השפעה טובה, אלא גם אפשר לצדיקים לקבל ממנו איזו השפעה טובה; מותר להקשיב וללמוד דברים טובים ממי שאין בו תורה ומצוות. וזה עניין מצוות חיבוט ערבה שהנהיגו הנביאים, יהודי, אף שהוא פושע ואין בו תורה ומעשים טובים - אם יש בו רצון לילך בדרך הישר, אך אינו יכול לעמוד נגד היצר הרע - יקבל הוא השפעה טובה כשיתקרב ויהיו יחד עם שאר המינים, ובחיבוט הערבה יתחבטו ממנו דברים רעים ומעשיו המגונים, ויחזור בתשובה, וילמד מהצדיקים, והצדיקים ילמדו מהם, ושם הקב"ה מתעלה בעולם כשהן אגודה אחת!

הושענא רבה

אומר ה'בן איש חי - לרבנו יוסף חיים זצוק"ל (הלכות שנה א' וזאת הברכה) בחשיבות יום הושענא רבה.

אות א: מרבים בתפילות ותחנונים בהושענא רבה, כי הוא סיום נ"א (51) יום שנתנו לישראל בחסד עליון לעשות בהם תשובה ותתקבל תשובתם, והם שלושים יום של אלול - מיום ראשון של ראש חודש וכ"א יום של חודש תשרי רמז לדבר אין נא אלא לשון בקשה לכך נתנו נ"א יום לצורך הבקשות ותחנונים ויום זה הוא סיום יום נ"א, ולכן נקרא הושענא רבא כלומר הושע את יום נ"א שהוא רבא שהכל הולך אחר החתום.

אות ב: בליל הושענא רבה בעת חצות לילה נגמר ונעשה בחינת חותם החיצון למעלה, כי ביום הכיפור נגמר חותם הפנימי שהוא העיקר יותר, ולכן בהושענא רבה נמסרין הפתקין, ואף על פי שנמסרו הפתקין יש עוד זמן להצלה עד יום שמיני עצרת, ולכן צריך להתעורר בתשובה גדולה בהושענא רבה ויהיה לבו חרד בתשובה כל היום כולו.

אות ג: ילמוד סדר המתוקן בשמחה ובהתלהבות כי בלימוד ספר משנה תורה נעשה עיקר התיקון הראוי להיות ביום זה (רצוי לגמור את כל ספר דברים לפני חצות לילה), ומעט קודם חצות לילה יאמרו קריאת שמע שעל המיטה עם הפסוקים שיש עמה.

חיבוט הערבה

במקדש היתה ערבה ניטלת כל שבעת ימי החג, שבערבה שנלקטה ממוצא הסמוכה לירושלים היו מקיפין המזבח פעם אחת, וביום אחרון של חג הקיפו עם הערבה את המזבח שבע פעמים. הלכה זו הייתה רק במקדש, ובאו הנביאים חגי, זכריה ומלאכי, ותקנו מנהג ערבה גם בגבולין, שיהיו נוטלין ערבה ביום אחרון של חג, ומייחדים בה תפילה על המים. נוטלים ה' בדים של ערבה כאותם שלוקחים לאגוד הלולב, ואוגדים אותם יחד.

סגולת עלי הערבות

כתב ב'מנורת המאור' (פ"ז נר ג-ד): "שמעתי שיש בערבה של הושענא רבה סגולת שמירה למתכוון בה, בסכנת דרכים, כפי כושר מעשיו וטוב כוונתו". על כן, יש הנושאים ברכבם מעלי הערבה. וכן כתב הגר"ח פלאגי (מועד לכל חי): "יש בערבות סגולה להינצל מליסטים, ויישא אצלו או במעילו מהערבות, או יניחם בביתו, במקום שידוע לו בבירור היכן מונחות, ובעת סכנה יחשוב בהן, ויניצל מכל רע.

האדמו"ר הזקן - לא הרגליים רוקדות - סיפור

רבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא, רקד פעם בעוז עצום בשמחת תורה.

שאלו אותו תלמידיו: "רבי, איך יש לכם כוח לרקוד כך? הרי אתם שקועים תמיד בלימוד עמוק, בהשגות אלוניות - וריקוד זה תנועה גופנית פשוטה!" ענה להם האדמו"ר: "כשנשמה יהודית שמחה, גם הרגליים שמחות איתה..."

החסיד והאיכר - מי רוקד יותר? - סיפור

פעם אחת, בליל שמחת תורה, ראה אחד מהתלמידים של רבי לוי יצחק מברדיטשוב את רבו רוקד בהתלהבות עצומה עם ספר תורה, בשמחה ששוברת כל גדר. התלמיד ניגש אליו ושאל:

"רבי, אנחנו רואים אתכם רוקד, שמח, כאילו הרגע קיבלתם את התורה מחדש! מאיפה באה השמחה הזו? הרי אתם למדתם את התורה עשרות שנים, מה החידוש עכשיו?" הרבי חייך וענה:

"תראה - כשאיכר פשוט שותה כוס יין, הוא שוכח את העבודה הקשה שלו, את הבוץ, את השדה, והוא רוקד מהתרוממות רוח. ואני? אני שתיתי השנה 365 כוסות יין - כל יום פרשה, כל יום תורה - והיום, כשאני מסיים את כל היין הזה, איך לא ארקוד!! אני שמח לא פחות מהאיכר - ואולי אפילו יותר..."

ה'בעל שם טוב' והילד שמנגן - סיפור

פעם אחת בשמחת תורה, היה ילד קטן שעמד בפניה בבית המדרש של ה'בעל שם טוב' הקדוש. הוא לא ידע לקרוא, לא ידע להתפלל, לא הבין כלום - רק ידע לנגן בחליל קטן שהביא עמו.

הילד ראה את כולם רוקדים ושרים - ופתאום הוציא את החליל וניגן בו מתוך הלב.

אנשים נבהלו - מה פתאום חליל באמצע בית כנסת!! אבל הבעל שם טוב קם ואמר: "המנגינה של הילד הזה בקעה את כל הרקיעים! היא עלתה ישר לשמיים ופתחה את כל השערים. יותר מכל תפילה או לימוד - כי זו שמחה פשוטה ואמיתית". והמשיכו בריקודים בהתרוממות רוח ובשמחה.

שמיני עצרת - שמחת תורה

בתשובות רב האי גאון מובא: קביעת יום שמחת תורה בשמיני עצרת נעשתה ע"י הגאונים. אולם יש להבין למה נבחר דווקא שמיני עצרת לערוך בו שמחת תורה, ואם בגלל שמסיימים בו את התורה, הרי מצינו שבמערבא (הכוונה לארץ ישראל) היו מסיימים את התורה רק אחת לשלוש שנים (כפי שמובא במגילה כ"ט:), והאם נעלה על דעתנו ששם לא היו עושים שמחת תורה? יתר על כן, לכאורה זמנה של שמחה זו מתאים יותר לחג השבועות, שבו ניתנה תורה, והכל מודים בעצרת דבעינן לכם, כפי שמובא בגמרא (פסחים ס"ח:). שיום שניתנה בו תורה, ופרש"י שישמח בו במאכל ובמשתה, להראות שנח ומקובל יום זה לישראל שניתנה בו תורה.

כתב רבנו ה'בן איש חי' (הלכות שנה א' וזאת הברכה אות יח): מה שמרבים בשמחה לכבוד התורה היא מצוה גדולה, ובכל דבר יכולין האדם לשם שמים ויזהר מלערב בתוך השמחה של תורה שחוק וקלות ראש חס ושלום, ואיתא במדרש "וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכָל עֵז לִפְנֵי ה'" (שמואל ב' ו', י"ד), מהו בכל עוז בכל כוחו, מהו מכרכר שהיה מכה ידיו זו על גבי זו וטופח ואומר וכו', ופירש ב'אור שבעת הימים שהיה מכווין להגביר הימין על השמאל, וחסד על גבורה ורחמים על הדין, והיה מכווין למתק ע"י זה חמשה גבורות הרמוזים בחמש אצבעות הימין, וחמש פעמים חמש בהכאה הם כ"ה, סימן לדבר "כָּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" ומכאן סמך למנהג ישראל בשמחת התורה.

"תכלית התורה היא השמחה בה"

שמחת תורה הוא יום מיוחד במינו - יום שבו אנו מסיימים את קריאת התורה בפרשת "וזאת הברכה", ומיד מתחילים שוב מ"בראשית".

חז"ל לימדו אותנו עיקרון עמוק בזה: אין סיום בתורה, אלא תמיד יש התחלה חדשה. התורה היא מעגלית - כמו מעיין נובע שאי אפשר למצותו.

אבל נשאלת שאלה, מדוע אנחנו חוגגים את סיום התורה בשמחה כה גדולה דווקא ביום הזה, ולא, למשל, בשבועות - זמן מתן תורה?...

התשובה היא: בשבועות קיבלנו את התורה - זהו זמן החיוב, האחריות. אבל בשמחת תורה אנחנו מבטאים את הקשר הפנימי, הרגשי, השמח עם התורה. לא רק חובת לימוד - אלא שמחה בתורה עצמה!

אמרו חכמים על הפסוק: "פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים מִשְׁפְּחֵי לֵב", התורה ניתנה כדי להכניס שמחה בלב האדם. וזה בדיוק מה שאנחנו עושים בשמחת תורה - לא רק לומדים, אלא גם רוקדים, שרים, שמחים - כי התורה היא לא רק חכמה, היא גם שמחה.

וכך אפשר לפרש גם את שמו של החג - "שמחת תורה" - לא "שמחת הלומדים בתורה", אלא שמחת התורה בעצמה. אנחנו משמחים את התורה, והיא משמחת אותנו.

ולכן גם מיד כשמסיימים - מתחילים מחדש. כי אהבה אמיתית לתורה אינה יודעת שָׁבַע - היא חיה, מתחדשת, וממלאת את הלב ואת חיינו.

התורה היא לא רק דבר של חכמים ויודעי ספר - היא יין שמחמם את הלב של כל יהודי. כל אחד יכול לרקוד עם התורה, להתחבר אליה - בשכל, ברגש, ובשמחה פשוטה.

אלא [כוונת הכתוב היא, שיש לבזז למי שנותן הון עבור זכות בתורה] כהלל ושבנא. דכי אתא רב דימי [כאשר בא רב דימי מארץ ישראל] אמר: הלל ושבנא אחי הון [היו אחים]. הלל עסק בתורה, שבנא עבד עיסקא [אך לא פירנס שבנא את אחיו הלל]. לסוף [לאחר שלמד הלל תורה, מבלי שיפרנסו אחיו] אמר לו [שבנא להלל]: תא [בא] נערוב [נשתתף יחד, הן ברווח מהעסק שלי, והן בשכר התורה שלך] וליפלוג [ונחלק את הכל בינינו]. יצתה בת קול ואמרה: 'אם יתן איש את כל הון ביתו' [באהבה, עבור הזכות בתורה שלמד אדם אחר - בוז יבזו לו]. כשהלך הלל ללמוד תורה, יצא אחיו לפרקמטיה והתעשר, בעוד שהלל נשאר עני מרוד. אבל כשנעשה גדול בתורה בא אחיו שבנא והציע לו ממון רב, ובלבד שיעשה עימו 'עסקת יששכר וזבולון'. אמר לו הלל: "אם יתן איש את כל הון ביתו בְּאַהֲבָה בּוֹז יבּוֹז לוֹ" - ולא קיבל מהם. 'הסכם יששכר וזבולון' מתקיים דווקא כשהוסכם עליו מראש, דהיינו, שמתחילה העוסק במסחר קיבל על עצמו לתמוך בלומד התורה. אבל לאחר שכבר למד הלומד, אם רוצה הסוחר לקבל חלק בתורתו - הרי זה כמו מכר, ועל כך נאמר: "אם יתן איש את כל הון ביתו בְּאַהֲבָה בּוֹז יבּוֹז לוֹ".

[הראש"ל הרב מרדכי אליהו זצ"ל]

נגיסה מן האתרוג כסגולה ללידה קלה

לאחר התפילה, כששבים מבית הכנסת, נהגו מעובדות לתת צדקה ולנגוס מפיתם האתרוג (שעץ הדעת - אתרוג היה), ואומרות: "ריבונו של עולם, בשביל חוה שאכלה מעץ הדעת גרם אותו החטא מיתה בעולם, ואם הייתי באותו זמן - לא הייתי אוכלת ולא הייתי נהנית ממנו. כמו שלא רציתי לפסול אתרוג זה בשבעת ימי החג שעברו, והיום שפסלתי אין בו מצווה, ותקבל ברצון את תפילתי ותחינתי שלא אמות מלידה זו, ותושיעני לילד בנחת ובלי צער, ולא יהיה לי ולולדי שום נזק, כי אתה הא-ל המושיע".

[מ'טה אפרים' באלף המגן פר ס' תר"ס סעיף ו]

בברכת התורה

"לְאֶדָם מַעֲרָכִי לֵב וְסֵחָ מִפְּנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף הרב מאיר נסים בן כמסאנה: מרת הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'יה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומברג (יוצר תמונות Ai). אלעזר בן שמחה

יוגו הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדי בן גור: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נטרה: חות בת לינה: טרית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עפרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"וּלְזָבּוּלֹן אָמַר שְׂמַח זָבּוּלֹן בְּצֵאתְךָ וּישְׁשַׁכְר בְּאַהֲלֶיךָ" (ל"ג, י"ח) - שותפות של תורה כהלכה

וברש"י: 'שמח זבולון בצאתך' - זבולון ויששכר עשו שותפות, זבולון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיה בספינות ומשתכר, ונותן לתוך פיו של יששכר, והם יושבים ועוסקים בתורה. לפיכך הקדים זבולון ליששכר, שתורתו של יששכר ע"י זבולון היתה". דברי רש"י נפסקו גם להלכה, וכך כתב מרן בשולחן ערוך (י"ד סי' רמ"ו ס"א): "מי שאי אפשר לו ללמוד, מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים. הגה: ותיחשב לו כאילו לומד בעצמו. ויכול אדם להתנות עם חבירו שהוא יעסוק בתורה והוא ימציא לו פרנסה ויחלוק עמו השכר, אבל אם כבר עסק בתורה אינו יכול למכור לו חלקו בשביל ממון שיתנו לו".

אמת נכון הדבר, שישנם אנשים שקשה להם לבוא לבית המדרש, וכשהם לומדים בביתם, הם נרדמים על הספר. מכל מקום אין להם פטור מלימוד תורה, אלא אדרבה יקחו להם חבורות מתאימה ויקבעו עיתים ללימוד התורה, באופן שיהיה להם לימוד טוב ומועיל. רק במקרה החריג ביותר, הוסיף הרמ"א את האפשרות לעשות עסק כמו יששכר וזבולון. באופן זה ייזקף לזכותו לימוד התורה של אלו שהוא תומך בהם. אבל לא יחשוב האדם שהוא קונה את הלימוד בכסף. דבר זה לא היה כלול בהסכם יששכר וזבולון. בוודאי שגם זבולון למד תורה לפחות שמונה שעות, כמו שפסק הרמב"ם, אלא שהוא תמך ביששכר על שאר שעות היום שלא יכול היה ללמוד בהן כמו יששכר אחיו, בשל טרדותיו בפרנסה. הרי שאין התשלום פוטר את זבולון מללמוד תורה בעצמו.

במילים אחרות: עיקר המטרה בנתינת הכסף לתלמיד החכם הוא לדאוג לו שיוכל ללמוד תורה בנחת, ובזכות זה תיזקף המצוה לזכותו. אבל אם הוא נותן כסף על מנת לקנות את התורה של החבר, כמו מסחר - לא יועיל לו מאומה. מסופר על מו"ר ראש הישיבה, רב רבנן, הרה"ג רבי עזרא עטייאל זצ"ל שנכנס לירקן לקנות עגבניות. ראה אותו הירקן, ומיד אמר לו שבשבילו הוא מוריד את מחיר העגבניות.

אמר לו החכם: "וכי נראה לך שבאתי למכור את התורה שלי?!" בסך הכל באתי לקנות עגבניות! ...!

מנהג טוב היה בארם צובא, שכל עשיר היה מחזיק רב בביתו ונותן לו משכורת. זאת עשו עשירי הקהילה, כדי שבניהם ילמדו מהליכותיו של הרב, מדרכי לימודו, מהאופן שהוא מתפלל וכו'. ה'מדרש שמואל' מבאר את דברי המשנה: "והעמידו תלמידים הרבה". המשנה נקטה לשון: "והעמידו", ולא כתבה: "וְלִמְדוּ" תלמידים הרבה. מכאן שהפנייה היא דווקא לעשירים, שלא זכו לשבת באוהלה של תורה, שעליהם "להעמיד" תלמידים על ידי שיסייעו להם ויהיו "תמכין דאורייתא" (תומכים בתורה). בשותפות זו ייזקף לזכותם לימודם של התלמידים שהם מסייעים להם.

ועוד כתב שם: "שמח זבולון בצאתך" - אפילו בצאת זבולון לעסקיו, כאשר הים והרוחות מאיימים עליו, ואין הוא יודע כיצד יינצל, זכות תורתו של יששכר אחיו היתה מגינה עליו.

הגמרא בסוטה (כ"א.) אומרת: "מאי [מה] משמעות 'בוז יבזו לו'?" אמר עולא: לא כשמעון אחי עזריה [אין כוונת הכתוב שיש לבזז לאדם כמו עזריה, אחי שמעון, על שנתן את הון ביתו לשמעון אחיו, עבור חלק בזכות לימודו של אחיו שמעון, לפי שהיה עזריה עוסק במסחר, ומפרנס את שמעון אחיו, שיוכל לעסוק בתורה. והיות וכל לימודו של שמעון התאפשר בגלל שאחיו החזיקו, הרי יש לעזריה חלק בלימודו של אחיו, ובזכות זאת נקרא שמעון, שהיה תנא, על שם אחיו - "שמעון אחי עזריה"]. ולא [מתכוון הכתוב שיש לבזז ל] כרבי יוחנן דבי נשיאה [שהיה רבי יוחנן מתפרנס על ידי בית הנשיא, ולכן היה לנשיא חלק בזכות תורתו],